

Βρυξέλλες, 30.3.2017
COM(2017) 148 final

ΕΚΘΕΣΗ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΠΡΟΣ ΤΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ

Έκθεση προόδου σχετικά με το κριτήριο αναφοράς για τη μαθησιακή κινητικότητα

1. ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Στην πρόσφατη ανακοίνωση της Επιτροπής με τίτλο «Επένδυση στη νεολαία της Ευρώπης»¹ επισημαίνεται ο θετικός αντίκτυπος της μαθησιακής κινητικότητας στην απασχολησιμότητα και την ενεργό συμμετοχή του πολίτη στα κοινά. Η μάθηση, οι σπουδές και η επαγγελματική κατάρτιση σε άλλη χώρα αποτελούν μοναδική εμπειρία και μπορούν να ανοίξουν νέους ορίζοντες. Οι δεξιότητες που αποκτώνται κατά τη διάρκεια μιας εμπειρίας κινητικότητας, όπως η επίλυση προβλημάτων, η προσαρμοστικότητα, η ανεκτικότητα και η αυτοπεποίθηση, εκτιμώνται από τους εργοδότες και είναι ουσιώδεις για τη σημερινή κοινωνία.

Η Επιτροπή ενθαρρύνει τη μαθησιακή κινητικότητα των νέων μέσω των πολιτικών και των προγραμμάτων της, συμπεριλαμβανομένου ενός ειδικού προς τον σκοπό αυτό κριτηρίου αναφοράς και της παρεχόμενης στήριξης από το πρόγραμμα Erasmus+.

Στα συμπεράσματα του Συμβουλίου του 2011 για κριτήριο αναφοράς σχετικά με τη μαθησιακή κινητικότητα (2011/C372/08)², η Επιτροπή καλείται: «να υποβάλει έκθεση στο Συμβούλιο μέχρι το τέλος του 2015, με σκοπό να επανεξεταστεί και, αν είναι απαραίτητο, να αναθεωρηθεί το ευρωπαϊκό κριτήριο αναφοράς για τη μαθησιακή κινητικότητα».

Στα συμπεράσματα του Συμβουλίου ζητείται επίσης από την Επιτροπή και τα κράτη μέλη να αναλάβουν μια σειρά άλλων δράσεων, ειδικότερα όσον αφορά τους δείκτες για την κινητικότητα των σπουδαστών, των νέων και των καθηγητών. Ωστόσο, δεν προβλέπεται υποχρέωση υποβολής εκθέσεων στο Συμβούλιο σε σχέση με τις εν λόγω δράσεις. Αυτές περιγράφονται αναλυτικότερα σε χωριστά διαθέσιμα έγγραφα της Επιτροπής.

Το υπόβαθρο των συμπερασμάτων του Συμβουλίου του 2011 είναι το στρατηγικό πλαίσιο για την ευρωπαϊκή συνεργασία στον τομέα της εκπαίδευσης και της κατάρτισης («ΕΚ 2020»), στο οποίο η Επιτροπή καλείται «να υποβάλει, πριν από τα τέλη του 2010, πρόταση σχετικού κριτηρίου αξιολόγησης που θα εστιάζεται αρχικά στη φυσική κινητικότητα μεταξύ χωρών στον τομέα της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης...»³. Πριν από τα συμπεράσματα του Συμβουλίου είχε εκδοθεί το έγγραφο εργασίας των υπηρεσιών της Επιτροπής, της 24ης Μαΐου 2011, για την ανάπτυξη κριτηρίων αναφοράς στην εκπαίδευση για την ικανότητα επαγγελματικής ένταξης και για τη μαθησιακή κινητικότητα (έγγρ. 10697/11)⁴.

Με την παρούσα έκθεση εκπληρώνεται η υποχρέωση υποβολής έκθεσης προς το Συμβούλιο σχετικά με την πρόοδο που έχει επιτευχθεί όσον αφορά το κριτήριο αναφοράς για την κινητικότητα, με σκοπό τη συνέχιση των εργασιών με ορίζοντα το 2020.

Το κριτήριο αναφοράς για τη μαθησιακή κινητικότητα περιλαμβάνει δύο δείκτες και στο παράρτημα των συμπερασμάτων του 2011 ορίζεται ως εξής:

- «Μέχρι το 2020 τουλάχιστον το 20 % κατά μέσο όρο στην ΕΕ των αποφοίτων τριτοβάθμιας εκπαίδευσης πρέπει να έχουν αποκτήσει την εμπειρία μιας περιόδου σπουδών σχετικών με την τριτοβάθμια εκπαίδευση ή μιας περιόδου κατάρτισης (συμπεριλαμβανομένης της τοποθέτησης σε θέση εργασίας) στο εξωτερικό, που αντιστοιχεί σε ελάχιστο όριο 15 ακαδημαϊκών μονάδων ECTS ή διαρκεί τουλάχιστον τρεις μήνες.»
- «Μέχρι το 2020 τουλάχιστον το 6 % κατά μέσο όρο στην ΕΕ των νέων ηλικίας 18-34 με τίτλο αρχικής επαγγελματικής εκπαίδευσης και κατάρτισης πρέπει να έχουν αποκτήσει την

¹ COM(2016) 940 final της 7.12.2016.

² http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EL/TXT/?uri=uriserv:OJ.C_.2011.372.01.0031.01.ELL&toc=OJ:C:2011:372:TOC .

³ ΕΕ C 119 της 28.5.2009. Η συνέχεια της παραγράφου έχει ως εξής: «... που θα εστιάζεται αρχικά στη φυσική κινητικότητα μεταξύ χωρών στον τομέα της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης, θα λαμβάνει υπόψη ποσοτικές καθώς και ποιοτικές πτυχές και θα αντικατοπτρίζει τις προσπάθειες που έχουν καταβληθεί και τους συμφωνηθέντες στόχους στο πλαίσιο της διαδικασίας της Μπολόνια, όπως αναδείχθηκε πλέον πρόσφατα στη διάσκεψη της Leuven και Louvain-la-Neuve. Ταυτοχρόνως η Επιτροπή καλείται να μελετήσει τη δυνατότητα επέκτασης του κριτηρίου αυτού αξιολόγησης, ώστε να περιλαμβάνει την επαγγελματική εκπαίδευση και κατάρτιση και την κινητικότητα των διδασκόντων.»

⁴ https://www.eumonitor.nl/9353000/1/j4nvg5skjg27kof_j9vvik7m1c3gyxp/vipo5nwh1fzn/f=/10697_11.pdf.

εμπειρία μιας περιόδου σπουδών σχετικών με την αρχική ΕΕΚ ή μιας περιόδου κατάρτισης (συμπεριλαμβανομένης της τοποθέτησης σε θέσεις εργασίας) στο εξωτερικό με ελάχιστη διάρκεια δύο εβδομάδων⁽³⁾ ή λιγότερο αν τεκμηριώνεται με το Europass.⁽³⁾ Δηλαδή 10 εργάσιμες ημέρες.»

Το κριτήριο αναφοράς εστιάζεται στην εξωτερική κινητικότητα: με άλλα λόγια, στον βαθμό στον οποίο τα άτομα μεταβαίνουν στο εξωτερικό προκειμένου να αποκτήσουν μαθησιακές εμπειρίες και επαγγελματικά προσόντα. Στο εσωτερικό της ΕΕ, ο στόχος αυτός συνδέεται με τις βασικές αρχές της ΕΕ όσον αφορά την ελεύθερη κυκλοφορία των προσώπων και την εργασία εντός της εσωτερικής αγοράς.

Με το κριτήριο αναφοράς της ΕΕ μετράται ο αριθμός των πτυχιούχων που συμμετείχαν σε κινητικότητα κατά τη διάρκεια των σπουδών τους και απέκτησαν επίσης επιτυχώς τους τίτλους επαγγελματικών προσόντων τους. Σε αυτό δεν προσδιορίζεται άμεσα η γεωγραφική περιοχή, αλλά στα συμπεράσματα του 2011 υπογραμμίζεται ότι: «η μαθησιακή κινητικότητα ορίζεται ως φυσική κινητικότητα και λαμβάνει υπόψη την παγκόσμια κινητικότητα». Η μέτρηση του δείκτη αναφοράς για την κινητικότητα στο πλαίσιο της αρχικής επαγγελματικής εκπαίδευσης και κατάρτισης (ΑΕΕΚ) περιορίζεται στην πράξη από το εργαλείο που αναφέρεται στα συμπεράσματα (εκπόνηση έρευνας σε νοικοκυριά που απευθύνεται σε καθορισμένη ευρεία ηλικιακή ομάδα), ενώ δεν προσδιορίζεται η πηγή του δείκτη αναφοράς για την τριτοβάθμια εκπαίδευση.

Για την κατάρτιση προσχεδίου της παρούσας έκθεσης ζητήθηκε, τον Ιανουάριο και τον Φεβρουάριο του 2016, η γνώμη του αρμόδιου συμβουλευτικού οργάνου της Επιτροπής (μόνιμη ομάδα για τους δείκτες και τα κριτήρια αναφοράς – SGIB), έπειτα από μια αρχική συζήτηση που είχε πραγματοποιηθεί με την SGIB τον Δεκέμβριο του 2015. Στην παρούσα έκθεση γίνεται παραπομπή στα αποτελέσματα των εν λόγω διαβουλεύσεων όπου αυτό κρίνεται σκόπιμο. Τα αποτελέσματα αυτά τροφοδοτούν την αξιολόγηση της Επιτροπής όσον αφορά την τεχνική σκοπιμότητα μελλοντικών εργασιών.

Στην έκθεση εξετάζεται το έργο που έχει επιτελεστεί από το 2011, καθώς και τα διαθέσιμα στοιχεία, ενώ διατυπώνονται επίσης συμπεράσματα σχετικά με τους δείκτες αναφοράς για την κινητικότητα στο πλαίσιο της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης και της ΑΕΕΚ αντίστοιχα (ενότητες 2 και 3). Επιπλέον, καθορίζονται οι μελλοντικές εργασίες που προτείνονται από την Επιτροπή (ενότητα 4).

2. Ο ΔΕΙΚΤΗΣ ΑΝΑΦΟΡΑΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΚΙΝΗΤΙΚΟΤΗΤΑ ΣΤΟ ΠΛΑΙΣΙΟ ΤΗΣ ΤΡΙΤΟΒΑΘΜΙΑΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ

2.1. Απολογισμός του έργου που έχει επιτελεστεί από το 2011

Ειδική ομάδα της Eurostat, η οποία εργάστηκε κατά την περίοδο 2011-2012, εκπόνησε πρόταση σχετικά με τη μεθοδολογία και τα μέσα συλλογής δεδομένων που πληρούν τα κριτήρια του συγκεκριμένου δείκτη αναφοράς. Τα δεδομένα δεν ήταν διαθέσιμα στον σωστό μορφότυπο πριν επιτευχθεί η συμφωνία επί των συμπερασμάτων του Συμβουλίου. Η ειδική ομάδα διαπίστωσε ότι το σημαντικότερο ζήτημα ήταν η εφικτότητα συλλογής δεδομένων που να ανταποκρίνονται στον ορισμό του κριτηρίου αναφοράς.

Ο ορισμός του δείκτη αναφοράς και οι συνακόλουθες εργασίες πραγματοποιήθηκαν σε στενή συνεργασία με παράγοντες που συμμετέχουν στη διαδικασία της Μπολόνιας⁵, όπως είχε ζητηθεί επίσης στα συμπεράσματα του Συμβουλίου. Οι εν λόγω εργασίες περιλαμβάνουν την

⁵ <http://www.ehea.info/>. Στο ανακοινθέν Τύπου της Leuven/Louvain la Neuve του 2009, το κριτήριο αναφοράς για τη μαθησιακή κινητικότητα προσδιορίζεται στην παράγραφο 18 και αναλύεται περαιτέρω στις παραγράφους 19 έως 21 και 26. (http://media.ehea.info/file/2009_Leuven_Louvain-la-Neuve/06/1/Leuven_Louvain-la-Neuve_Communique_April_2009_595061.pdf).

ευρύτερη εστίαση στη βελτίωση των δεδομένων σχετικά με τη μαθησιακή κινητικότητα (επίσης σύμφωνα με τη στρατηγική του Ευρωπαϊκού Χώρου Τριτοβάθμιας Εκπαίδευσης / της διαδικασίας της Μπολόνιας με τίτλο: «Στρατηγική: Κινητικότητα για Καλύτερη Μάθηση»⁶).

Τα στοιχεία της μαθησιακής κινητικότητας συγκεντρώνονται μέσω της συλλογής δεδομένων για την εκπαίδευση της UNESCO, του ΟΟΣΑ και της Eurostat (UOE) με τη χρήση κυρίως διοικητικών πληροφοριών. Σε συνεργασία με τα κράτη μέλη (μέσω της ειδικής ομάδας), τον ΟΟΣΑ, την UNESCO, τη ΓΔ ΕΑΚ και άλλα αρμόδια όργανα της Επιτροπής, η Eurostat έχει καταρτίσει εγχειρίδιο μεθοδολογίας σχετικά με τη μαθησιακή κινητικότητα και πίνακες συλλογής δεδομένων⁷. Τα δεδομένα για το κριτήριο αναφοράς από τα κράτη μέλη της ΕΕ συλλέγονται βάσει κανονισμού της Επιτροπής ο οποίος εκδόθηκε το 2013⁸ και ο οποίος εφαρμόζεται σταδιακά κατά την περίοδο από το 2015 έως το 2018.

Το 2022 θα είναι διαθέσιμα τα δεδομένα 5 ετών για την περίοδο αναφοράς 2016-2020, δεδομένου ότι ο στόχος έχει καθοριστεί για το 2020. Το 2019 θα είναι το έτος κατά το οποίο θα πρέπει να εκτιμηθεί η κατάσταση πιο συγκεκριμένα με ορίζοντα την περίοδο μετά το 2020. Το 2019, η βάση τεκμηρίωσης για την εκτέλεση όλων των προαναφερόμενων εργασιών θα συνίσταται σε δεδομένα 2 ετών (για το 2016 και το 2017).

---

⁶ Όπως εγκρίθηκε από την υπουργική διάσκεψη στο Βουκουρέστι (2012), στο πλαίσιο του επίσημου ανακοινωθέντος Τύπου του Βουκουρεστίου: <http://www.ehea.info/Uploads/%281%29/2012%20EHEA%20Mobility%20Strategy.pdf>.

⁷ Τόσο το εγχειρίδιο μεθοδολογίας όσο και οι πίνακες συλλογής δεδομένων διατίθενται στην ακόλουθη διεύθυνση: Το εγχειρίδιο μεθοδολογίας https://circabc.europa.eu/sd/a/3bc0cff-6ba0-462b-a799-5b75490868b7/Methodological%20manual%20on%20LM_rev_28072015.pdf και οι πίνακες συλλογής δεδομένων https://circabc.europa.eu/sd/a/849a866e-d820-4006-a6af-21cb1c48626b/UOE2016manual_12072016.pdf.

⁸ Βλ. κανονισμός (ΕΕ) αριθ. 912/2013 της Επιτροπής, της 23ης Σεπτεμβρίου 2013, για την εφαρμογή του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 452/2008 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου σχετικά με την παραγωγή και την ανάπτυξη στατιστικών για την εκπαίδευση και τη διά βίου μάθηση, όσον αφορά τις στατιστικές για τα συστήματα εκπαίδευσης και κατάρτισης.

2.2. Διαθέσιμα στοιχεία

Τα δεδομένα του δείκτη αναφοράς για την τριτοβάθμια εκπαίδευση περιλαμβάνουν δύο τύπους κινητικότητας: την κινητικότητα όσον αφορά τις «ακαδημαϊκές μονάδες» και την κινητικότητα όσον αφορά τους «τίτλους σπουδών». Αυτοί οι δύο τύποι κινητικότητας εξετάζονται χωριστά κατωτέρω, διότι οι απαιτήσεις μεθοδολογίας και δεδομένων παρουσιάζουν σημαντικές διαφοροποιήσεις.

- Κινητικότητα βάσει του συστήματος μεταφοράς ακαδημαϊκών μονάδων

Κινητικότητα βάσει του συστήματος μεταφοράς ακαδημαϊκών μονάδων: η προσωρινή εκπαίδευση και/ή η συνδεδεμένη με σπουδές πρακτική άσκηση στο εξωτερικό, στο πλαίσιο εγγραφής σε πρόγραμμα τριτοβάθμιας εκπαίδευσης ενός «ιδρύματος προέλευσης», (συνήθως) με σκοπό την απόκτηση ακαδημαϊκών μονάδων (δηλαδή μονάδων που θα αναγνωριστούν από το ίδρυμα προέλευσης). **Πτυχιούχοι που πραγματοποίησαν παραμονή στο εξωτερικό βάσει του συστήματος μεταφοράς ακαδημαϊκών μονάδων:** οι απόφοιτοι ενός δεδομένου προγράμματος τριτοβάθμιας εκπαίδευσης (που ορίζεται με τη χρήση της ISCED⁹) οι οποίοι είχαν την εμπειρία προσωρινής περιόδου σπουδών τριτοβάθμιας εκπαίδευσης και/ή τοποθέτησης σε θέση άσκησης στο εξωτερικό και επέστρεψαν στο «ίδρυμα προέλευσης» τους προκειμένου να ολοκληρώσουν τις σπουδές τους για την απόκτηση του αντίστοιχου τίτλου. Τα δεδομένα για την κινητικότητα όσον αφορά τις ακαδημαϊκές μονάδες παρέχονται στις εθνικές στατιστικές αρχές από τα ιδρύματα προέλευσης (και στη συνέχεια διαβιβάζονται στην Eurostat με χρήση συμφωνηθέντος μορφότυπου).

Τα δεδομένα σχετικά με την κινητικότητα όσον αφορά τις ακαδημαϊκές μονάδες για τους πτυχιούχους δεν είναι ακόμη διαθέσιμα από την Eurostat. Το 2017 τα κράτη μέλη θα ξεκινήσουν να διαβιβάζουν στην Eurostat δεδομένα για την περίοδο αναφοράς 2016 (ακαδημαϊκό έτος 2015-2016), τα οποία θα δημοσιευτούν το πρώτο εξάμηνο του 2018. Τότε, τα δεδομένα σχετικά με την κινητικότητα όσον αφορά τις ακαδημαϊκές μονάδες θα είναι σχεδόν πλήρη¹⁰, δεδομένου ότι βασίζονται σε δεδομένα που συλλέγονται από τις χώρες στις οποίες επιστρέφουν οι σπουδαστές έπειτα από την παραμονή τους στο εξωτερικό βάσει του συστήματος μεταφοράς ακαδημαϊκών μονάδων (δηλαδή τα 28 κράτη μέλη της ΕΕ) και η διαβίβαση των δεδομένων στην Eurostat είναι υποχρεωτική σύμφωνα με τον κανονισμό που εκδόθηκε τον Σεπτέμβριο του 2013¹¹.

Έως τότε, οι βέλτιστες πληροφορίες για την κινητικότητα όσον αφορά τις ακαδημαϊκές μονάδες σε επίπεδο ΕΕ είναι τα δεδομένα του προγράμματος Erasmus+. Ωστόσο, στα εν λόγω δεδομένα δεν περιλαμβάνεται η κινητικότητα που πραγματοποιείται εκτός του προγράμματος, ενώ τα μόνα διαθέσιμα δεδομένα προς το παρόν είναι τα δεδομένα εγγραφών, τα οποία δεν μπορούν να χρησιμοποιηθούν ως υποκατάστατη μεταβλητή για το αντίστοιχο σκέλος του δείκτη αναφοράς που απαιτεί δεδομένα αποφοίτων.

- Κινητικότητα για την απόκτηση τίτλων σπουδών

Κινητικότητα για την απόκτηση τίτλων σπουδών: η φυσική διέλευση των εθνικών συνόρων με σκοπό την εγγραφή σε πρόγραμμα προπτυχιακών σπουδών τριτοβάθμιας

⁹ ISCED 2011: η Διεθνής Τυποποιημένη Ταξινόμηση της Εκπαίδευσης – <http://www.uis.unesco.org/Education/Pages/international-standard-classification-of-education.aspx>.

¹⁰ Εξαφρουμένον των IT και PL, στις οποίες χορηγήθηκαν παρεκκλίσεις: για την Ιταλία έως τις 31 Δεκεμβρίου 2019, για τους πτυχιούχους επιπέδου ISCED 8 ανά είδος καθεστώτος κινητικότητας και ανά χώρα προορισμού, και για την Πολωνία έως τις 31 Δεκεμβρίου 2018, για τα επίπεδα ISCED από 6 έως 8.

¹¹ Όσον αφορά την κινητικότητα βάσει του συστήματος μεταφοράς ακαδημαϊκών μονάδων, για τον δείκτη αναφοράς απαιτούνται δεδομένα σχετικά με τους πτυχιούχους που πραγματοποίησαν κατά τη διάρκεια των σπουδών τους παραμονή στο εξωτερικό για λόγους σπουδών. Ως εκ τούτου, η συλλογή των δεδομένων είναι πρακτικά εφικτή κατά τον χρόνο αποφοίτησης του σπουδαστή, με την καταχώριση της παραμονής του στο εξωτερικό βάσει του συστήματος μεταφοράς ακαδημαϊκών μονάδων.

εκπαίδευσης στη χώρα προορισμού. **Πτυχιούχοι που συμμετέχουν σε κινητικότητα:** οι πτυχιούχοι των οποίων η χώρα προέλευσης¹² είναι διαφορετική από τη χώρα στην οποία αποφοιτούν από κύκλο σπουδών τριτοβάθμιας εκπαίδευσης.

Τα δεδομένα για τους πτυχιούχους που συμμετέχουν σε κινητικότητα συλλέγονται στο επίπεδο της χώρας προορισμού. Κατά συνέπεια, στον υπολογισμό του συνολικού αριθμού των πτυχιούχων της ΕΕ που συμμετέχουν σε εξωτερική κινητικότητα, ανά χώρα προέλευσης, λαμβάνονται υπόψη τα αριθμητικά στοιχεία που υποβάλλονται από όλες τις χώρες προορισμού εντός και εκτός της ΕΕ. Αυτό σημαίνει ότι η αξιοπιστία του δείκτη εξωτερικής κινητικότητας εξαρτάται από την ποιότητα και τον βαθμό λεπτομέρειας των πληροφοριών τις οποίες υποβάλλουν άλλες χώρες, καθώς και από τον αριθμό των χωρών προορισμού για τις οποίες υπάρχουν διαθέσιμα δεδομένα.

Τα πρώτα αποτελέσματα της νέας συλλογής δεδομένων UOE όσον αφορά την κινητικότητα για την απόκτηση τίτλων σπουδών κατέστησαν διαθέσιμα το φθινόπωρο του 2015. Το κέντρο έρευνας για την εκπαίδευση και τη διά βίου μάθηση (CRELL) στο Κοινό Κέντρο Ερευνών (ΚΚΕρ) ανέλυσε και δημοσίευσε τις απολύτως προκαταρκτικές εκτιμήσεις όσον αφορά την εξωτερική κινητικότητα των Ευρωπαίων σπουδαστών στο επίπεδο της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης (επίπεδα ISCED 5-8), καθώς και για κάθε επίπεδο ISCED χωριστά¹³.

Το κριτήριο αναφοράς της ΕΕ βάσει των διαθέσιμων δεδομένων ανέρχεται στο 2,9 % για την περίοδο αναφοράς 2013 (ακαδημαϊκό έτος 2012-2013). Το συγκεκριμένο ποσοστό είναι πολύ μικρότερο από τον στόχο του 20 %, αλλά αυτό οφείλεται στο γεγονός ότι **επί του παρόντος υπάρχουν διαθέσιμα μόνον επιμέρους δεδομένα**. Όπως αναφέρεται ανωτέρω, δεν υπάρχουν ακόμη διαθέσιμα δεδομένα για την κινητικότητα όσον αφορά τις ακαδημαϊκές μονάδες. Δεδομένα κινητικότητας όσον αφορά τους τίτλους σπουδών είναι επί του παρόντος διαθέσιμα μόνο για ορισμένες από τις χώρες προορισμού, λόγω των παρεκκλίσεων από την υποβολή δεδομένων που έχουν χορηγηθεί σε κάποιες χώρες της ΕΕ, καθώς και λόγω έλλειψης πληροφοριών από πολλές χώρες προορισμού πέραν των συνόρων της ΕΕ. **Επομένως, είναι πιθανό το πραγματικό επίπεδο του δείκτη να είναι σημαντικά υψηλότερο.**

Όσον αφορά τις επιμέρους χώρες, από τα δεδομένα προκύπτει ότι η CY και το LU υπερβαίνουν μακράν τον στόχο του κριτηρίου αναφοράς (με επίπεδα 63 % και 68 % αντίστοιχα): οι περισσότεροι σπουδαστές από τις εν λόγω χώρες παρακολουθούν κύκλους σπουδών και αποφοιτούν από εκπαιδευτικά ιδρύματα που βρίσκονται είτε σε γειτονικές χώρες είτε στο UK και στην CH (και οι δύο αυτές χώρες προσελκύουν κατά παράδοση μεγάλο αριθμό σπουδαστών που συμμετέχουν σε κινητικότητα). Θα πρέπει να επισημανθεί ότι, παρά τη μερική κάλυψη δεδομένων, σημαντικά ποσοστά πτυχιούχων από τις BG, DE, EST, IE, EL, LT, LV, MT, SK και FI αποφοιτούν στο εξωτερικό (ποσοστό μεταξύ 5 % και 13 %). Ως επί το πλείστον, πολλοί από τους εν λόγω σπουδαστές μετέβησαν σε γειτονικές χώρες, λόγω ιστορικών και συχνά γλωσσικών δεσμών. Τα δεδομένα καταδεικνύουν επίσης ότι το υψηλότερο επίπεδο εκπαίδευσης συνδέεται, κατά κανόνα, με υψηλότερα ποσοστά μαθησιακής κινητικότητας: τα υψηλότερα ποσοστά καταγράφονται στο επίπεδο των διδακτορικών σπουδών.

Από τα πρώτα δεδομένα που διαβιβάστηκαν για την κινητικότητα όσον αφορά τους τίτλους σπουδών προκύπτει ότι, εν γένει, η συμμόρφωση των κρατών μελών προς τις διατάξεις του

¹² Παρότι ως χώρα προέλευσης νοείται ιδεατά η χώρα προηγηθείσας εκπαίδευσης, δηλαδή «η χώρα στην οποία χορηγήθηκε το πτυχίο ανώτερης δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης», η συλλογή δεδομένων για τα ακαδημαϊκά έτη 2012/2013 και 2013/2014 επέτρεπε στις χώρες να χρησιμοποιήσουν τον εθνικό ορισμό της χώρας προέλευσης, η οποία μπορεί να είναι η χώρα προηγηθείσας εκπαίδευσης, η χώρα συνήθους διαμονής ή η χώρα ιθαγένειας.

¹³ <https://crell.jrc.ec.europa.eu/?q=publications/learning-mobility-technical-report>, βλ. ειδικότερα τον πίνακα 1 στη σελίδα 20. Ο δείκτης αναφοράς ορίζεται ως μέσος όρος της ΕΕ. Στο πλαίσιο της συλλογής δεδομένων UOE συλλέγονται στοιχεία απογραφής (π.χ. για όλες τις μονάδες που προσδιορίζονται στην πληθυσμό) και, ως εκ τούτου, τα αποτελέσματα είναι αξιόπιστα τόσο ανά χώρα όσο και για τις αναλύσεις που παρουσιάζονται.

κανονισμού της Επιτροπής είναι ικανοποιητική. Σε ορισμένες χώρες έχουν χορηγηθεί παρεκκλίσεις για την υποβολή δεδομένων σε μεταγενέστερο χρόνο (στις EL και FR για τον κύριο όγκο των δεδομένων· στις ES και PL για συγκεκριμένα επιμέρους τμήματα).

Όπως επισημαίνεται ανωτέρω, το κριτήριο αναφοράς δεν περιορίζεται στα κράτη μέλη. Πολλοί σπουδαστές που κατάγονται από την ΕΕ αποφοιτούν σε χώρες εκτός της Ένωσης και, ως εκ τούτου, είναι απαραίτητη η συλλογή δεδομένων και από τις χώρες αυτές¹⁴. Κατά συνέπεια, αρχής γενομένης από το 2014, μηχανισμοί συλλογής δεδομένων τέθηκαν επίσης σε εφαρμογή από τον ΟΟΣΑ και την UNESCO (σε συνεργασία με την Eurostat). Ωστόσο, σε αντίθεση με τα κράτη μέλη της ΕΕ, η υποβολή των δεδομένων είναι προαιρετική και η συμμόρφωση των τρίτων χωρών κατά το πρώτο έτος συλλογής δεδομένων ήταν αρκετά ανομοιογενής.

Όσον αφορά τις χώρες εκτός Ευρώπης, από τα πρώτα αποτελέσματα προκύπτει ότι μόνον η Αυστραλία, η Βραζιλία, το Ισραήλ, ο Καναδάς, η Νέα Ζηλανδία και η Χιλή διαβίβασαν δεδομένα στον απαιτούμενο μορφότυπο. Η επιδιωκόμενη (αλλά όχι επιτευχθείσα) κάλυψη του κριτηρίου αναφοράς περιλαμβάνει χώρες όπως οι ΗΠΑ, οι οποίες είναι γνωστό ότι υποδέχονται τον μεγαλύτερο όγκο διακινούμενων σπουδαστών από χώρες της ΕΕ, με αποτέλεσμα η εκτιμώμενη συνολική κάλυψη να ανέρχεται στο 95 % της συνολικής παγκόσμιας κινητικότητας¹⁵.

2.3. Συμπεράσματα βάσει του έργου που έχει επιτελεστεί και των στοιχείων που είναι διαθέσιμα επί του παρόντος

Στην ενότητα 2.2 καταδεικνύεται ότι απαιτείται διαρκής προσπάθεια για την υποβολή δεδομένων καλύτερης ποιότητας σχετικά με τη μαθησιακή κινητικότητα στο πλαίσιο της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης, όσον αφορά τη διαθεσιμότητα συγκριτικών δεδομένων για την κινητικότητα βάσει του συστήματος μεταφοράς ακαδημαϊκών μονάδων και την εξασφάλιση της διαθεσιμότητας δεδομένων σχετικά με τους πτυχιούχους που προέρχονται από κράτη μέλη και αποφοιτούν σε χώρες εκτός της ΕΕ για όλες τις κύριες χώρες προορισμού.

Η Επιτροπή τάσσεται υπέρ του υφιστάμενου ορισμού του δείκτη αναφοράς για την τριτοβάθμια εκπαίδευση. Ομοίως, κατά τη διαβούλευση με την SGIB υποδείχθηκε ότι το εν λόγω κριτήριο αναφοράς θα πρέπει να διατηρηθεί ως έχει, διότι θεωρείται ότι ορίζεται κατά τρόπο εποικοδομητικό και ανταποκρίνεται στο ενδιαφέρον που παρουσιάζει η παγκόσμια κινητικότητα. Πρέπει να καταβληθούν περαιτέρω προσπάθειες ώστε να συγκεντρωθούν σχετικά δεδομένα για χώρες εκτός της ΕΕ με σκοπό την επέκταση της σημερινής μερικής κάλυψης έως το 2018¹⁶.

Ένας πρώτος φιλόδοξος στόχος θα ήταν η εξασφάλιση πλήρους κάλυψης των χωρών που συμμετέχουν στη διαδικασία της Μπολόνιας, δεδομένου ότι προσβλέπουν επίσης σε παρόμοιο φιλόδοξο κριτήριο αναφοράς. Ωστόσο, από πρόσφατες συλλογές δεδομένων για χώρες εκτός ΕΕ που συμμετέχουν στη διαδικασία της Μπολόνιας προκύπτει περιορισμένη διαθεσιμότητα δεδομένων για τις κυριότερες χώρες¹⁷.

Κατά δεύτερον, θα πρέπει να αποτελέσει προτεραιότητα η ενίσχυση της συνεργασίας με τον ΟΟΣΑ και την UNESCO όσον αφορά τα παγκόσμια στοιχεία για τη μαθησιακή κινητικότητα

¹⁴ Τα κράτη μέλη της ΕΕ δεν γνωρίζουν κατ' ανάγκη, ούτε είναι σε θέση να γνωρίζουν, ποιοι από τους σπουδαστές τους που αποφοίτησαν από την ανώτερη δευτεροβάθμια εκπαίδευση απέκτησαν αργότερα τίτλο σπουδών στο εξωτερικό. Τα εν λόγω δεδομένα συλλέγονται με τον πλέον αξιόπιστο τρόπο από τις χώρες αποφοίτησης των σπουδαστών.

¹⁵ Πέραν των ΗΠΑ, οι κυριότερες χώρες προορισμού που απουσιάζουν είναι οι χώρες της Νοτιοανατολικής Ασίας, όπως η Κορέα και η Ιαπωνία, καθώς και το Μεξικό, η Κίνα και η Ινδία.

¹⁶ Η προσέγγιση αυτή υποστηρίζεται στα συμπεράσματα του Συμβουλίου, της 25ης-26ης Νοεμβρίου 2013, για την παγκόσμια διάσταση της ευρωπαϊκής τριτοβάθμιας εκπαίδευσης.

¹⁷ Έκθεση του 2015 σχετικά με την εφαρμογή της διαδικασίας της Μπολόνιας, κεφάλαιο 7, Eurydice 2015, διαθέσιμα δεδομένα για την Αρμενία, το Αζερμπαϊτζάν, τη Μολδαβία, το Μαυροβούνιο, τη Σερβία, καθώς και για την Ελβετία και τη Νορβηγία

μέσω της περαιτέρω βελτίωσης της συλλογής διεθνών δεδομένων που έχει ήδη συμφωνηθεί. Ειδικότερα, δεδομένου ότι πολλοί σπουδαστές που κατάγονται από την ΕΕ σπουδάζουν στις ΗΠΑ, θα ήταν σημαντικό να εξασφαλιστούν σχετικά δεδομένα. Η Επιτροπή συνεργάζεται στενά με τον ΟΟΣΑ και την UNESCO μέσω κοινών στόχων πολιτικής όσον αφορά τη μαθησιακή κινητικότητα και, ως εκ τούτου, έχει αναπτύξει σχέσεις στενής συνεργασίας στον τομέα της συλλογής δεδομένων.

Ο ΟΟΣΑ έχει επισημάνει ότι σημαντικές μεταβολές στη συλλογή δεδομένων UOE του 2014 ενδέχεται να εμπόδισαν την υποβολή δεδομένων από ορισμένες χώρες. Η συλλογή δεδομένων UOE όπως εφαρμόστηκε το 2014 αναθεωρήθηκε διεξοδικά λόγω της αναθεώρησης της κύριας διεθνούς ταξινόμησης ISCED 2011. Η Υπηρεσία Στατιστικών της UNESCO (UNESCO-UIS) έχει επισημάνει ότι οι αντίστοιχες χώρες δεν έχουν την ικανότητα να προσαρμόσουν τα εργαλεία έρευνας που χρησιμοποιούν (κατά πάσα πιθανότητα θα πρέπει να συλλεχθούν νέα δεδομένα).

Μία ακόμη εξέλιξη, παράλληλα με τη βελτίωση της συλλογής δεδομένων και της μεθοδολογίας, είναι η διάδοση των υφιστάμενων δεδομένων του δείκτη αναφοράς. Η Eurostat σκοπεύει να διαδώσει τα δεδομένα εξωτερικής κινητικότητας για τη γεωγραφική περιοχή που καλύπτεται από το ευρωπαϊκό στατιστικό σύστημα και τον κώδικα ορθής πρακτικής του¹⁸. Ωστόσο, εξίσου σημαντικό θα ήταν να παράσχει η Επιτροπή δεδομένα τα οποία αντικατοπτρίζουν την κινητικότητα των αποφοίτων της ΕΕ σε ολόκληρο τον κόσμο, όπως απαιτείται βάσει της διατύπωσης του δείκτη αναφοράς, δεδομένου του εξέχοντος ρόλου που διαδραματίζει η μαθησιακή κινητικότητα στις πολιτικές τριτοβάθμιας εκπαίδευσης, τόσο σε ενωσιακό όσο και σε διεθνές επίπεδο.

Οι εν λόγω τομείς στους οποίους πρέπει να αναπτυχθεί περαιτέρω έργο έτυχαν ευρείας υποστήριξης από την SGIB. Οι συμμετέχοντες στη διαβούλευση συμφώνησαν ότι το κριτήριο αναφοράς έχει οριστεί κατά τρόπο άρτιο και ότι η τεχνική του υλοποίηση θα πρέπει να επιδιωχθεί με την προσθήκη των δεδομένων κινητικότητας όσον αφορά τις ακαδημαϊκές μονάδες και τη συμπλήρωση των δεδομένων κινητικότητας όσον αφορά τους τίτλους σπουδών.

Δεδομένης της μερικής ολοκλήρωσης των εργασιών στο παρόν στάδιο, θα προβλεφθεί η επαναξιολόγηση της προόδου των εργασιών έως το τέλος του 2019, με σκοπό τη συνέχιση και την περαιτέρω ανάπτυξή τους.

Το χρονικό πλαίσιο για την εξασφάλιση πλήρων δεδομένων ορίζεται καταρχήν έως το 2018, δεδομένου ότι πρόκειται για το έτος κατά το οποίο θα καταστούν διαθέσιμα τα δεδομένα κινητικότητας όσον αφορά τις ακαδημαϊκές μονάδες για τις χώρες της ΕΕ. Για τις χώρες εκτός της ΕΕ, αυτό σημαίνει ότι η συλλογή δεδομένων θα πρέπει να πραγματοποιηθεί για την περίοδο αναφοράς 2016 (με την υποβολή των αντίστοιχων στοιχείων το 2017). Ως εκ τούτου, η Επιτροπή προτίθεται να ενθαρρύνει τις εν λόγω χώρες ώστε να υποβάλουν τα δεδομένα το συντομότερο δυνατόν.

Εν κατακλείδι, είναι σαφές ότι ο καθορισμός νομικής βάσης είχε ως αποτέλεσμα την τακτική ποιοτική υποβολή εκθέσεων μαθησιακής κινητικότητας στο πλαίσιο της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης. Από την άλλη πλευρά, η δημιουργία ενός τέτοιου συστήματος συλλογής δεδομένων είναι χρονοβόρα. Αυτές οι δύο παρατηρήσεις, σε συνδυασμό με τη συνολική αυξανόμενη σημασία που έχει σε επίπεδο πολιτικής η μαθησιακή κινητικότητα στο πλαίσιο της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης, έχουν αντίκτυπο στις συνεχιζόμενες εργασίες στον συγκεκριμένο τομέα (βλ. ενότητα 4).

---

¹⁸ <http://ec.europa.eu/eurostat/web/quality/european-statistics-code-of-practice>.

3. Ο ΔΕΙΚΤΗΣ ΑΝΑΦΟΡΑΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΚΙΝΗΤΙΚΟΤΗΤΑ ΣΤΟ ΠΛΑΙΣΙΟ ΤΗΣ ΑΕΕΚ

3.1. Απολογισμός του έργου που έχει επιτελεστεί από το 2011

Κατά τον χρόνο υιοθέτησης του κριτηρίου αναφοράς για την κινητικότητα στο πλαίσιο της ΑΕΕΚ, δεν υπήρχε ευρωπαϊκή εναρμονισμένη πηγή δεδομένων ώστε να είναι δυνατή η παροχή δεδομένων για τον συγκεκριμένο δείκτη. Ως εκ τούτου, συστάθηκε ειδική ομάδα της Eurostat για την περίοδο 2011-2012, της οποίας το έργο εστιάστηκε σε τεχνικά ζητήματα που αφορούσαν την πιθανή χρήση ερευνών σε νοικοκυριά για τον σκοπό αυτό, καθώς και στη διαμόρφωση γενικού δείκτη για τη μαθησιακή κινητικότητα των νέων. Ο δείκτης αναφοράς ορίζει ότι η κινητικότητα στο πλαίσιο της ΑΕΕΚ θα πρέπει να μετράται για την ομάδα των νέων ηλικίας 18-34 ετών. Η ειδική ομάδα κατέληξε στο συμπέρασμα ότι ο μόνος τρόπος εξασφάλισης αξιόπιστης εκτίμησης όσον αφορά τη συμμετοχή της συγκεκριμένης ηλικιακής ομάδας σε κινητικότητα στο πλαίσιο της ΑΕΕΚ θα ήταν η χρήση ενός εργαλείου αντιπροσωπευτικής έρευνας.

Τα συμπεράσματα της ειδικής ομάδας συζητήθηκαν από τους διευθυντές κοινωνικών στατιστικών και οι σχετικές εργασίες οδήγησαν τον Νοέμβριο του 2012 σε συμφωνία του ευρωπαϊκού στατιστικού συστήματος (ΕΣΣ) για την πραγματοποίηση πιλοτικής συλλογής δεδομένων μαθησιακής κινητικότητας μέσω ερευνών σε νοικοκυριά. Οι χώρες είχαν τη δυνατότητα να επιλέξουν να μη συμμετάσχουν στην πιλοτική συλλογή δεδομένων (δεν υπήρχε νομική υποχρέωση) και η Επιτροπή χορήγησε χρηματοδότηση στις χώρες που επέλεξαν να συμμετάσχουν¹⁹. Η συμφωνία ΕΣΣ περιλάμβανε τον κατάλογο των μεταβλητών, τις απαιτήσεις σε επίπεδο δείγματος και σε επίπεδο ποιότητας, καθώς και τον μορφότυπο και τις χρονικές προθεσμίες διαβίβασης.

3.2. Διαθέσιμα στοιχεία

Όπως ζητήθηκε στα συμπεράσματα του Συμβουλίου για κριτήριο αναφοράς σχετικά με τη μαθησιακή κινητικότητα (2011/C372/08), η πιλοτική συλλογή δεδομένων πραγματοποιήθηκε το 2014 μέσω ερευνών σε νοικοκυριά, δηλαδή είτε μέσω της έρευνας εργατικού δυναμικού της ΕΕ είτε μέσω ειδικής αυτοτελούς έρευνας (BG, ES και SE). Στην πιλοτική συλλογή δεδομένων συμμετείχαν 16 κράτη μέλη (BE, BG, EST, ES, IT, LV, LT, HU, NL, AT, PL, PT, RO, SI, SK, SE), εκ των οποίων 10 χώρες αποδέχτηκαν την προσφορά χρηματοδοτικής στήριξης από την Επιτροπή (BG, ES, IT, LT, HU, NL, AT, RO, SI, SE). Τα δεδομένα από τις 16 χώρες που διεξήγαγαν την πιλοτική διαδικασία κρίνονται συγκρίσιμα, όπως κατέδειξε η διαδικασία υποβολής εκθέσεων της Eurostat²⁰.

Επιπλέον, ορισμένα κράτη μέλη διαβίβασαν επίσης κάποιες πληροφορίες από εθνικές διοικητικές πηγές (συμπεριλαμβανομένων των CZ, DE και UK). Τα κράτη μέλη είχαν τη δυνατότητα να επιλέξουν μεταξύ της συνοπτικής και της πλήρους έκδοσης του ερωτηματολογίου. Η πλήρης έκδοση αποσκοπούσε επίσης στη μέτρηση της κινητικότητας των νέων.

Από τη διαδικασία υποβολής εκθέσεων της Eurostat προκύπτει ότι αξιόπιστα αποτελέσματα με συντελεστή απόκλισης κάτω του 15 % ελήφθησαν μόνο για έξι χώρες: BE, IT, HU, NL, AT και SE. Τα δεδομένα για πέντε ακόμη χώρες μπορούν επίσης να θεωρηθούν αξιόπιστα σύμφωνα με τις απαιτήσεις σχετικά με το μέγεθος του δείγματος, αλλά παρουσιάζουν συντελεστή διακύμανσης της τάξης του 15 % ή μεγαλύτερο: BG, ES, PL, PT και SI. Τα

¹⁹ Αυτό αντιβαίνει στη διαδικασία που προβλέπεται για τον δείκτη αναφοράς στο πλαίσιο της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης. Προσφέρθηκαν επιχορηγήσεις σε χώρες για την πιλοτική συλλογή δεδομένων κινητικότητας στο πλαίσιο τόσο της ΑΕΕΚ όσο και της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης (με ελάχιστο ποσοστό απορρόφησης για το σκέλος της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης).

²⁰ Έγγρ. 2015-ETS-05 και το παράρτημά του: <https://circabc.europa.eu/w/browse/92373d62-bba3-42d2-be57-578a165bd0bb>. Στη συμφωνία ΕΣΣ συμμετείχαν αρχικά 20 χώρες, αλλά τελικά δεν πραγματοποιήθηκε πιλοτική συλλογή δεδομένων στις CZ, EL, FR και στο LU. Η FR επρόκειτο να προβεί σε πιλοτική συλλογή δεδομένων το 2016.

αποτελέσματα για τη μαθησιακή κινητικότητα στο πλαίσιο της ΑΕΕΚ δεν μπορούν να δημοσιευτούν, λόγω προβληματισμών ως προς την αξιοπιστία τους, για τρεις χώρες: EST, LV και LT. Επιπροσθέτως, χαμηλό επίπεδο αξιοπιστίας χαρακτηρίζει επίσης τα αποτελέσματα άλλων δύο χωρών: RO και SK. Αυτό καταδεικνύει ότι το κυριότερο πρόβλημα της επιλεγείσας μεθόδου ήταν η εξασφάλιση αξιόπιστων δεδομένων για ολιγάριθμους πληθυσμούς μέσω δειγματοληπτικής έρευνας.

Από τον συνδυασμό των αποτελεσμάτων των 16 διαθέσιμων χωρών προκύπτει μέσος όρος μαθησιακής κινητικότητας στο πλαίσιο της ΑΕΕΚ της τάξης του 3,1 % (σταθμισμένος μέσος όρος των 16 χωρών).

Το συμπέρασμα είναι ότι μια έρευνα σε νοικοκυριά δεν αποτελεί το βέλτιστο μέσο για την αποτύπωση της κινητικότητας στο πλαίσιο της ΑΕΕΚ, δεδομένου ότι προϋποθέτει την εξασφάλιση πολύ μεγάλων δειγμάτων με υψηλό κόστος, χωρίς ωστόσο να εγγυάται αξιόπιστα ποιοτικά δεδομένα για τον στόχο της ΕΕ.

3.3 Συμπεράσματα βάσει του έργου που έχει επιτελεστεί και των στοιχείων που είναι διαθέσιμα επί του παρόντος

Λόγω του αποτελέσματος της πιλοτικής συλλογής δεδομένων για την κινητικότητα στο πλαίσιο της ΑΕΕΚ, η Επιτροπή θα συζητήσει πιθανές εναλλακτικές επιλογές με τους κυριότερους ενδιαφερόμενους φορείς σε επίπεδο κρατών μελών και θα αναζητήσει βιώσιμη και διαρκή λύση για τη βελτίωση της βάσης τεκμηρίωσης όσον αφορά τον δείκτη αναφοράς για την κινητικότητα στο πλαίσιο της ΑΕΕΚ.

Ως προς το σημείο αυτό, είναι απολύτως αναγκαίο οι καταβαλλόμενες προσπάθειες να αντιστοιχούν στα αποτελέσματα και, επομένως, τα εργαλεία παρακολούθησης που επιλέγονται να παρέχουν αξιόπιστα και τακτικά δεδομένα, χωρίς να συνεπάγονται αδικαιολόγητο φόρτο και κόστος για το στατιστικό σύστημα.

Βάσει της πιλοτικής συλλογής δεδομένων και των συζητήσεων με τις αρχές των κρατών μελών, η Επιτροπή συνάγει το συμπέρασμα ότι θα άξιζε να διερευνηθεί το ενδεχόμενο χρήσης διοικητικών δεδομένων και να επανεξετάσει κατά πόσον είναι εφικτή η χρήση των εν λόγω δεδομένων ως βάσης για το κριτήριο αναφοράς για την κινητικότητα στο πλαίσιο της ΑΕΕΚ. Υπάρχουν ήδη διοικητικά δεδομένα σχετικά με το θέμα αυτό σε ορισμένες χώρες της ΕΕ, καθώς σε άλλες χώρες που συμμετέχουν στο πρόγραμμα Erasmus+.

Από πλευράς πολιτικής, η μεταστροφή σε διοικητικά δεδομένα παρουσιάζει σαφή πλεονεκτήματα λόγω της δυνατότητας συνδυασμού των δεδομένων των συμμετεχόντων στο πρόγραμμα Erasmus+ με άλλα δεδομένα κινητικότητας στο πλαίσιο της ΑΕΕΚ²¹, καθώς και λόγω της προοπτικής εξασφάλισης συχνότερων και περισσότερο πρόσφατων δεδομένων. Αυτή ακριβώς η προσέγγιση είχε ήδη επιλεγεί για τον δείκτη αναφοράς στο πλαίσιο της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης και θα παρείχε στην Επιτροπή τη δυνατότητα να χρησιμοποιήσει τη διαδικασία παρακολούθησης με σκοπό την προώθηση των στόχων της ΕΕ σε επίπεδο πολιτικής/προγράμματος για την κινητικότητα στο πλαίσιο της ΑΕΕΚ.

Από τη διαβούλευση με την SGIB προέκυψε ότι οι 12 από τις 15 συμμετέχουσες χώρες θα συμφωνούσαν καταρχήν με την αλλαγή της πηγής δεδομένων. Δύο χώρες δεν θα συμφωνούσαν (λόγω έλλειψης διαθέσιμων δεδομένων ή λόγω προτίμησης των δεδομένων

---

²¹ Το ίδιο μπορεί να γίνει επίσης για το κριτήριο αναφοράς στο πλαίσιο της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης (μόλις καταστεί διαθέσιμος ο σωστός μορφότυπος για τα δεδομένα κινητικότητας όσον αφορά τις ακαδημαϊκές μονάδες).

που προκύπτουν από έρευνες)²². Για τον λόγο αυτό, η Επιτροπή προτείνει να ελεγχθεί η σκοπιμότητα της συλλογής δεδομένων μέσω διοικητικών πηγών.

Θα πρέπει να υπογραμμιστεί ότι τυχόν αλλαγή της πηγής δεδομένων θα έχει ενδεχομένως ως αποτέλεσμα την ανάγκη να αναθεωρηθεί ελαφρώς ο ορισμός του κριτηρίου αναφοράς, δεδομένου ότι η υφιστάμενη διατύπωση του κριτηρίου αναφοράς συνεπάγεται τη συλλογή δεδομένων μέσω έρευνας σε νοικοκυριά (λόγω της κάλυψης της ηλικιακής ομάδας).

Κατά συνέπεια, ομοίως με την προσέγγιση για τον δείκτη αναφοράς στο πλαίσιο της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης, στην προτεινόμενη μελέτη σκοπιμότητας θα πρέπει να ελεγχθεί αν τα ιδρύματα ΑΕΕΚ θα μπορούσαν να παρέχουν πληροφορίες σχετικά με τα χαρακτηριστικά της μαθησιακής κινητικότητας των φοιτητών/αποφοίτων τους. Η επιλογή αυτή επισημάνθηκε επίσης στις παρατηρήσεις τις οποίες διατύπωσε η SGIB σχετικά με τη σημασία που έχει ο δείκτης από πλευράς πολιτικής, τόσο σε εθνικό όσο και σε θεσμικό επίπεδο.

Η αναθεώρηση του ορισμού του κριτηρίου αναφοράς για την ΑΕΕΚ μπορεί να προβλεφθεί μόνο με βάση τα αποτελέσματα της μελέτης σκοπιμότητας όσον αφορά τα στοιχεία που είναι διαθέσιμα σε διοικητικό/θεσμικό επίπεδο (δεδομένα από διοικητικές πηγές). Θα είναι επίσης απαραίτητη η διεξαγωγή περαιτέρω συζητήσεων σχετικά με το αν θα πρέπει να δοθεί έμφαση στην εσωτερική ή την εξωτερική μαθησιακή κινητικότητα. Η υφιστάμενη διατύπωση του κριτηρίου αναφοράς δεν καλύπτει τους πτυχιούχους οι οποίοι συμμετέχουν σε κινητικότητα ΑΕΕΚ και οι οποίοι κατάγονται από χώρα της ΕΕ, αλλά διαμένουν σε τρίτη χώρα (και είναι ηλικίας μεταξύ 18 και 34 ετών).

Οι σχετικές εργασίες θα εκτελεστούν από κοινού με την Eurostat, σε στενή συνεργασία με βασικούς εταίρους σε ενωσιακό, εθνικό και θεσμικό επίπεδο στον τομέα της επαγγελματικής εκπαίδευσης και κατάρτισης. Ωστόσο, η εκπόνηση μελέτης σκοπιμότητας απαιτεί χρόνο και, ως εκ τούτου, η αξιολόγηση του στόχου της κινητικότητας στο πλαίσιο της ΑΕΕΚ δεν είναι πιθανό να πραγματοποιηθεί πριν από το 2020.

---

²² Μια άλλη χώρα επισήμανε ότι το ενδιαφέρον από πλευράς πολιτικής είναι περιορισμένο στον συγκεκριμένο τομέα και πρότεινε να μη συνεχιστεί περαιτέρω η δράση αυτή.

4. ΠΡΟΟΠΤΙΚΕΣ

Στην κοινή έκθεση για το 2015 σχετικά με την εκπαίδευση και την κατάρτιση (ΕΚ 2020) παρουσιάζεται η πρόοδος που έχει επιτευχθεί και καθορίζονται νέες προτεραιότητες για το 2020· υπογραμμίζεται δε ότι η μαθησιακή κινητικότητα συνιστά προτεραιότητα, στο πλαίσιο της οποίας η κυριότερη πρόκληση είναι ότι «χρειάζονται καλύτερα δεδομένα για την παρακολούθηση της κινητικότητας»²³.

Η αύξηση του προϋπολογισμού του ενωσιακού προγράμματος Erasmus+ (2014-2020) κατά 40 % σε σύγκριση με το πρόγραμμα το οποίο διαδέχτηκε, ήτοι το πρόγραμμα διά βίου μάθησης (2007-2013), αποτελεί σαφή ένδειξη της συνεχιζόμενης και αυξανόμενης δέσμευσης της Επιτροπής και των κρατών μελών για την περαιτέρω αύξηση της μαθησιακής κινητικότητας. Περαιτέρω αύξηση προτάθηκε από την Επιτροπή στην επανεξέταση του πολυετούς δημοσιονομικού πλαισίου (ΠΔΠ)²⁴, ενώ επίσης ο θετικός αντίκτυπος της κινητικότητας επιβεβαιώθηκε και ενθαρρύνθηκε περαιτέρω στην πρόσφατη πρωτοβουλία με τίτλο «Επένδυση στη νεολαία της Ευρώπης», στο πλαίσιο της οποίας η Επιτροπή υπογράμμισε ότι «η κινητικότητα των νέων είναι ουσιώδους σημασίας για την ενίσχυση της ευρωπαϊκής συνείδησης και ταυτότητας».

Στο νέο θεματολόγιο δεξιοτήτων για την Ευρώπη²⁵ τονίζεται επίσης η σημασία της μαθησιακής κινητικότητας με την ανάδειξη της ανάγκης διάθεσης μεγαλύτερης στήριξης για την κινητικότητα των εκπαιδευόμενων. Ζητείται, επίσης, η ανάληψη μεγαλύτερης δέσμευσης από τα κράτη μέλη, συμπεριλαμβανομένης της παροχής χρηματοδοτικής στήριξης.

Αυτές οι πλέον πρόσφατες πρωτοβουλίες έπονται μιας σειράς ανακοινώσεων της Επιτροπής και συμπερασμάτων του Συμβουλίου που έχουν εκδοθεί από το 2011 και μετά και βασίζονται, με τη σειρά τους, στα σημαντικά στοιχεία που αποδεικνύουν τη σημασία που αποδίδεται στη μαθησιακή κινητικότητα στο πλαίσιο των ευρωπαϊκών, εθνικών και θεσμικών πολιτικών²⁶. Τα ερευνητικά στοιχεία σχετικά με τα αποτελέσματα της μαθησιακής κινητικότητας για την κοινωνία και το άτομο αναδεικνύουν τις θετικές επιπτώσεις της, μεταξύ άλλων στην απασχολησιμότητα²⁷ και στα ιδρύματα.

Πλην όμως, ο πίνακας αποτελεσμάτων για την κινητικότητα²⁸ στο πλαίσιο της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης αποκάλυψε ότι το περιβάλλον της μαθησιακής κινητικότητας διαφέρει σε μεγάλο βαθμό μεταξύ των κρατών μελών, ενώ εξακολουθούν να υφίστανται σημαντικά εμπόδια σε ό,τι αφορά την ενημέρωση, την υποστήριξη των φοιτητών και την αναγνώριση. Παρόμοια αποτελέσματα προκύπτουν επίσης από την εφαρμογή αντίστοιχης διαδικασίας και για την ΑΕΕΚ. Εν προκειμένω, στην κοινή έκθεση υπογραμμίζεται ότι θα πρέπει να προσδιοριστούν και να εφαρμοστούν μέτρα για τη διαφάνεια, τη διασφάλιση της ποιότητας, καθώς και την επικύρωση και αναγνώριση των δεξιοτήτων και των επαγγελματικών προσόντων²⁹.

²³ [http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EL/TXT/PDF/?uri=CELEX:52015XG1215\(02\)&from=EN](http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EL/TXT/PDF/?uri=CELEX:52015XG1215(02)&from=EN), ενότητα 2.3, παράγραφος 4.

²⁴ COM(2016) 603 της 14.9.2016, σ. 3: http://ec.europa.eu/budget/mff/lib/COM-2016-603/COM-2016-603_en.pdf.

²⁵ «Νέο θεματολόγιο δεξιοτήτων για την Ευρώπη», [COM(2016) 381/2], βλ. σ. 17, ενότητα με τίτλο «Μεγαλύτερη στήριξη για την κινητικότητα των εκπαιδευόμενων».

²⁶ Στα συμπεράσματα του Συμβουλίου του 2011 παρέχεται εκτενής κατάλογος εγγράφων πολιτικής που αποτελούν κείμενα αναφοράς έως το 2011. Όσον αφορά την περίοδο από το 2012 έως το 2015, υπάρχουν οι ακόλουθες σχετικές πράξεις: <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EL/TXT/?uri=CELEX:32013R1288>, <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EL/TXT/?uri=CELEX:32013R1288>, [http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EL/TXT/?uri=CELEX:52011XG1220\(07\)](http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EL/TXT/?uri=CELEX:52011XG1220(07)).

²⁷ Βλ. για παράδειγμα: http://ec.europa.eu/education/library/study/2014/erasmus-impact_en.pdf.

<http://www.voced.edu.au/content/ngv%3A40712>, http://www.pedz.uni-mannheim.de/daten/edz-b/gdbk/10/vetpro_en.pdf.

²⁸ https://webgate.ec.europa.eu/fpfis/mwikis/eurydice/index.php/Publications:Towards_a_Mobility_Scoreboard:_Conditions_for_Learning_A_broad_in_Europe.

²⁹ Οι πίνακες αποτελεσμάτων για την κινητικότητα στο πλαίσιο της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης (2η έκδοση) και για την κινητικότητα στο πλαίσιο της ΑΕΕΚ είναι προσβάσιμοι μέσω κοινής πλατφόρμας που δημοσιεύτηκε στις 8.12.2016: http://eacea.ec.europa.eu/erasmus-plus/news/online-platform-mobility-scoreboard_en.

Σε αυτό το ευρύτερο πλαίσιο θα πρέπει να γίνει κατανοητή και η συνεχιζόμενη ανάπτυξη της βάσης τεκμηρίωσης όσον αφορά τα ποσοτικά δεδομένα για τη μαθησιακή κινητικότητα. Οι δείκτες αναφοράς στηρίζουν δυναμικά τη βάση τεκμηρίωσης για τις πολιτικές που αποσκοπούν στην αύξηση της μαθησιακής κινητικότητας, όχι μόνο σε επίπεδο ΕΕ, αλλά επίσης σε εθνικό, περιφερειακό και θεσμικό επίπεδο. Η βελτίωση της βάσης τεκμηρίωσης είναι αναγκαία για τη λήψη τεκμηριωμένων αποφάσεων πολιτικής όσον αφορά τα μελλοντικά ενωσιακά και εθνικά προγράμματα μαθησιακής κινητικότητας.

Στο πλαίσιο αυτό, στην παρούσα έκθεση υπογραμμίζεται ότι η Επιτροπή προτίθεται να προβεί στις ακόλουθες ενέργειες:

1) θα συνεχίσει την εφαρμογή του δείκτη αναφοράς για τη μαθησιακή κινητικότητα στο πλαίσιο της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης, ακολουθώντας την πορεία που έχει χαραχτεί με τα κράτη μέλη και τους οργανισμούς συνεργασίας·

2) θα προσδιορίσει και θα συζητήσει πιθανές επιλογές όσον αφορά την εφαρμογή του δείκτη αναφοράς για την κινητικότητα στο πλαίσιο της ΑΕΕΚ με βάση τα αποτελέσματα μελέτης σκοπιμότητας σχετικά με τη συλλογή δεδομένων κινητικότητας στο πλαίσιο της ΑΕΕΚ από διοικητικές πηγές· και θα δώσει συνέχεια στα αποτελέσματα αυτών των διαβουλεύσεων, εάν αυτό κριθεί σκόπιμο, με την υποβολή πρότασης σχετικά με την αναθεώρηση του ορισμού του δείκτη αναφοράς για την κινητικότητα στο πλαίσιο της ΑΕΕΚ.

Η Επιτροπή ζητεί από το Συμβούλιο να στηρίξει τις εν λόγω εξελίξεις.